

WYKORZYSTANIE METOD OBLICZENIOWYCH W ANALIZIE POLIMORFIZMU ARYPIPRAZOLU

Weronika Lidwin^[1], Edyta Pindelska^[1]

^[1]Zakład Chemii Analitycznej, Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej, Warszawski Uniwersytet Medyczny
weronika.lidwin@gmail.com

WSTĘP

Polimorfizm to występowanie związków chemicznych w więcej niż jednym typie struktury krystalicznej. Odmiany polimorficzne różnią się nie tylko strukturą krystaliczną, ale również właściwościami fizycznymi (np. rozpuszczalnością i szybkością rozpuszczania, stabilnością, temperaturą topnienia, gęstością, higroskopijnością) oraz chemicznymi (np. reaktywnością) [1]. Firmy farmaceutyczne nie są zobowiązane do podawania formy polimorficznej umieszczonej w leku, mimo znaczących różnic w biodostępności pomiędzy poszczególnymi polimorfami, a zatem ogromnego wpływu na efektywność terapii farmakologicznej. **Arypiprazol (AR)** jest stosowanym w schizofrenii antypsychotycznym lekiem charakteryzującym się występowaniem dużej liczby form polimorficznych [2].

CEL PRACY

Wskazanie, która z form polimorficznych arypiprazolu została użyta do produkcji preparatów leczniczych dopuszczonych do obrotu w Polsce.

METODYKA

Z bazy The Cambridge Crystallographic Data Centre (CCDC) [3] pozyskane zostały struktury krystaliczne rzeczywistych polimorfów **AR**. Przy użyciu programu Mercury [4] na ich podstawie wygenerowane zostały teoretyczne dyfraktogramy proszkowe. Natomiast za pomocą programu CASTEP (Cambridge Serial Total Energy Package) [5] wykonane zostały optymalizacje struktur **AR** uwzględniające periodyczność sieci krystalicznej, obliczono ponadto stałe ekranowania atomów węgla, które pozwoliły na uzyskanie teoretycznych przesunięć chemicznych sygnałów ¹³C dla każdej analizowanej formy polimorficznej **AR**. Eksperymenty PXRD dla preparatów leczniczych zarejestrowano przy użyciu dyfraktometru proszkowego Bruker D8 Discover, a widma ¹³C ssNMR wykonane zostały przy użyciu spektrometru NMR Bruker Avance DMX 400.

PODSUMOWANIE

W przeważającej części analizowanych preparatów leczniczych **AR** występuje w formie III należącej do układu trójskośnego. Jest to ten sam polimorf, który znajduje się również w pierwszym wprowadzonym na rynek leku Abilify firmy Otsuka Pharmaceutical Co. zawierającym **AR**.

W preparacie Arypiprazol firmy Stada można jednoznacznie stwierdzić, iż znajduje się w nim forma IX **AR**. Różni się ona od formy III m.in. układem krystalograficznym: polimorf IX krystalizuje w układzie jednoskośnym.

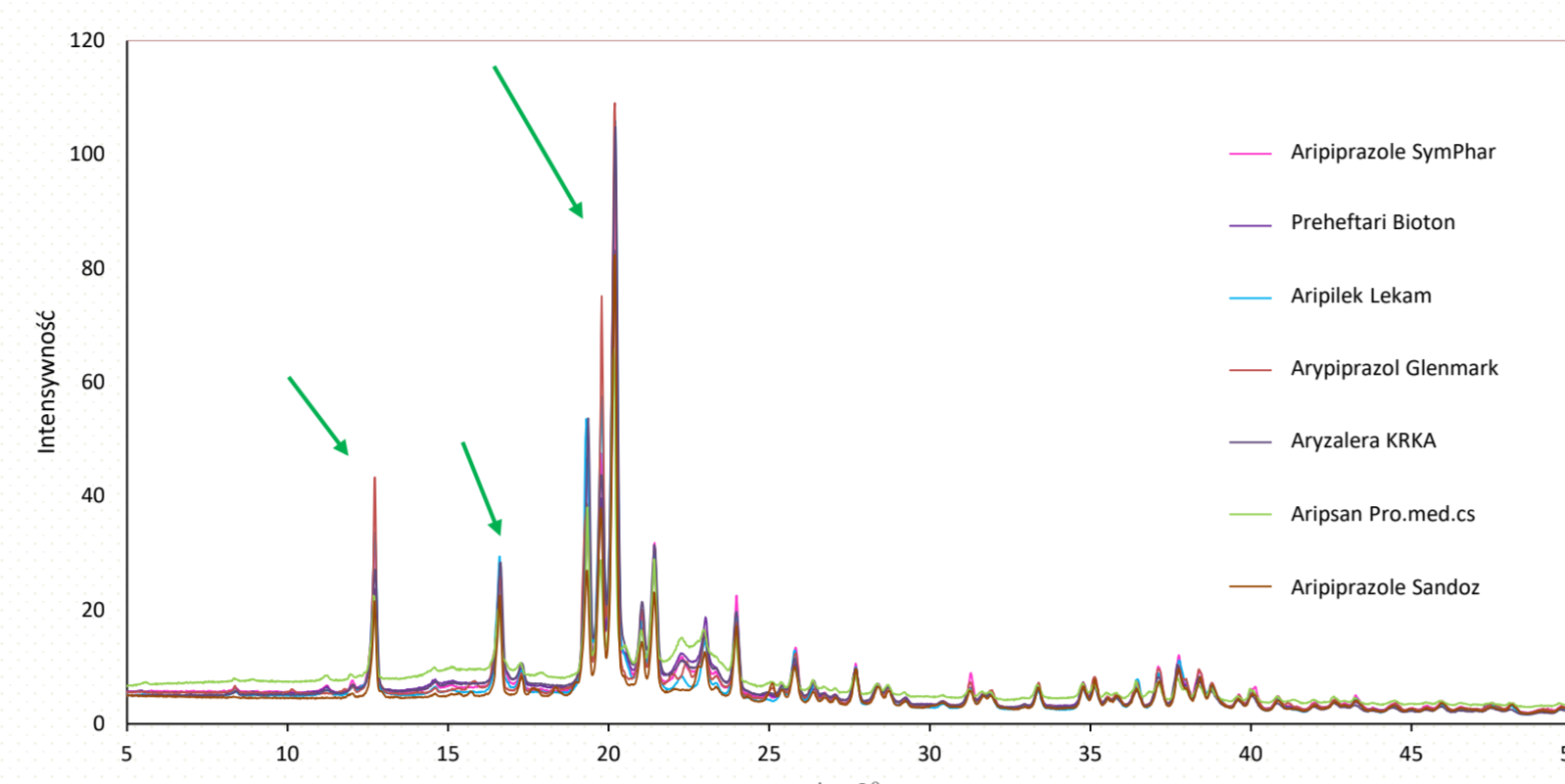
Preparat Explemed firmy Egis zawiera w swojej formulacji formę amorficzną. Podczas badania preparatu Explemed Rapid zaobserwowano przemianę formy amorficznej w krystaliczną formę IX, która jest zdecydowanie korzystniejszą energetycznie formą. Forma amorficzna mogła zostać użyta w preparatach firmy Egis ze względu na jej lepszą rozpuszczalność oraz wchłanianie w stosunku do form polimorficznych, a więc także większą efektywność terapii farmakologicznej.

Obserwowane rozbieżności w wartościach teoretycznych i eksperymentalnych wynikają z obecności w preparatach nie tylko substancji aktywnej, ale również substancji pomocniczych występujących również w formie krystalicznej (np. laktoza).

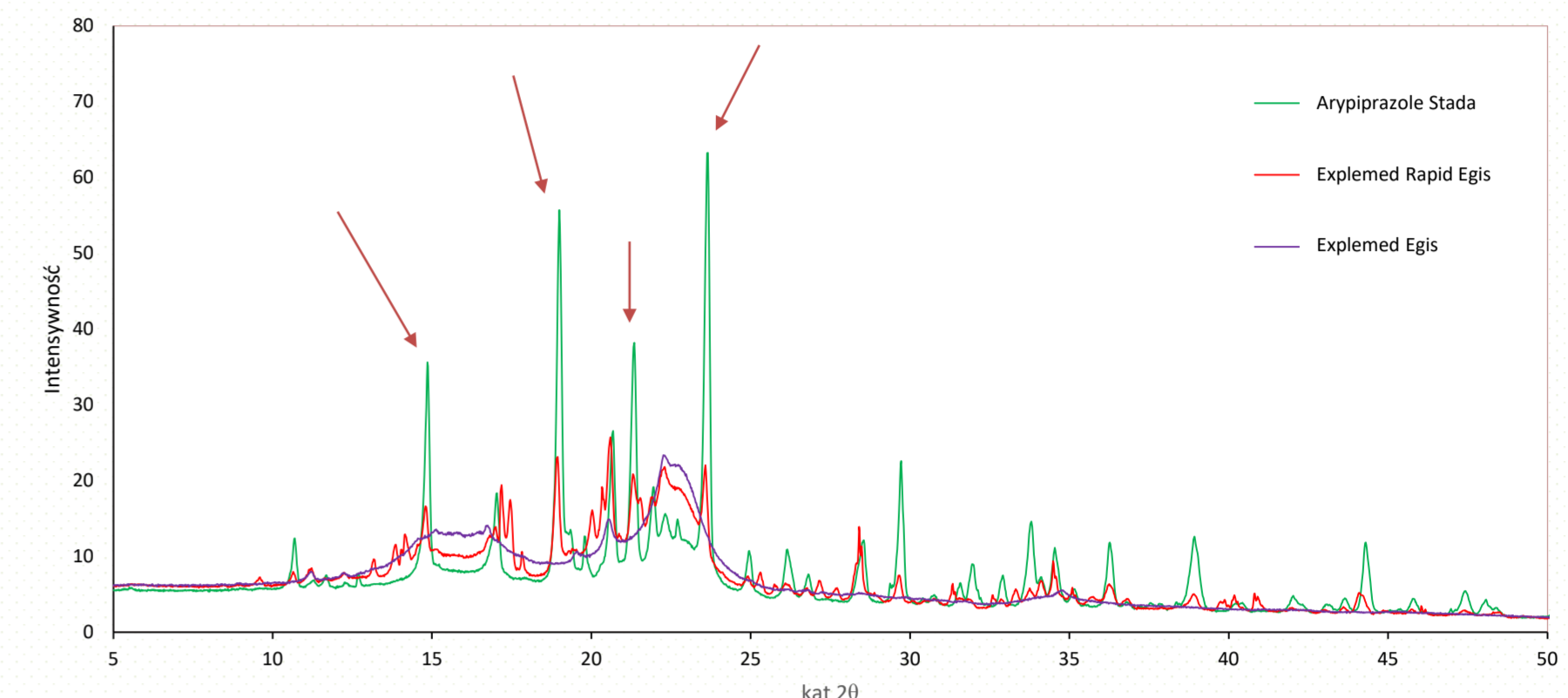
W pracy tej wykazano, że metody obliczeniowe wraz z PXRD i ssNMR są bardzo użytecznymi narzędziami do weryfikacji form polimorficznych w preparatach farmaceutycznych. Metody obliczeniowe są szczególnie istotne wtedy, gdy nie mamy dostępnego wzorca formy polimorficznej lub gdy jego otrzymanie jest bardzo kosztowne.

WYNIKI

Dyfraktogramy proszkowe badanych produktów leczniczych

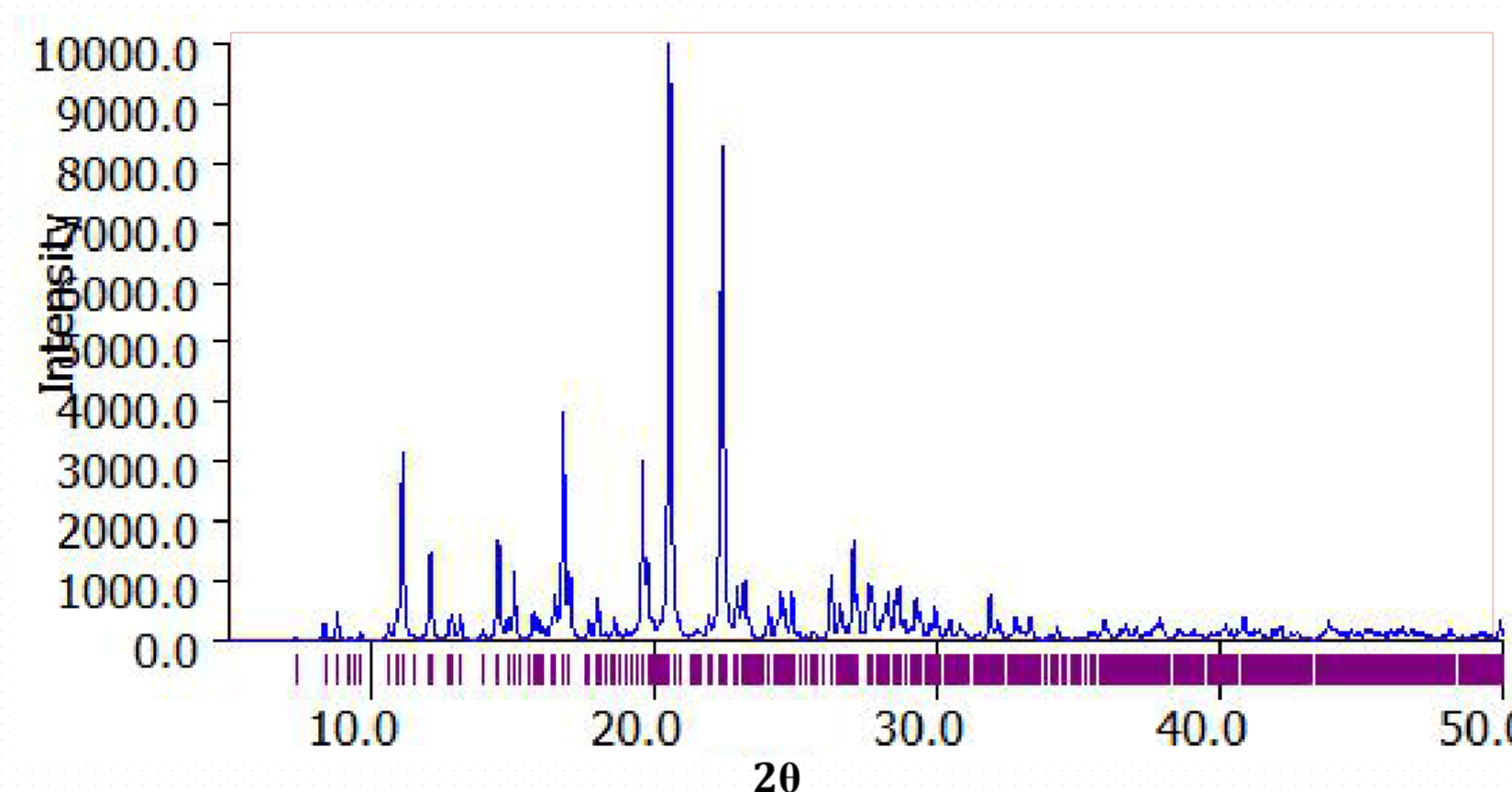

Dyfraktogramy proszkowe leków zawierających III formę polimorficzną **AR**. Zielonymi strzałkami zaznaczono charakterystyczne refleksy, umożliwiające identyfikację formy polimorficznej.

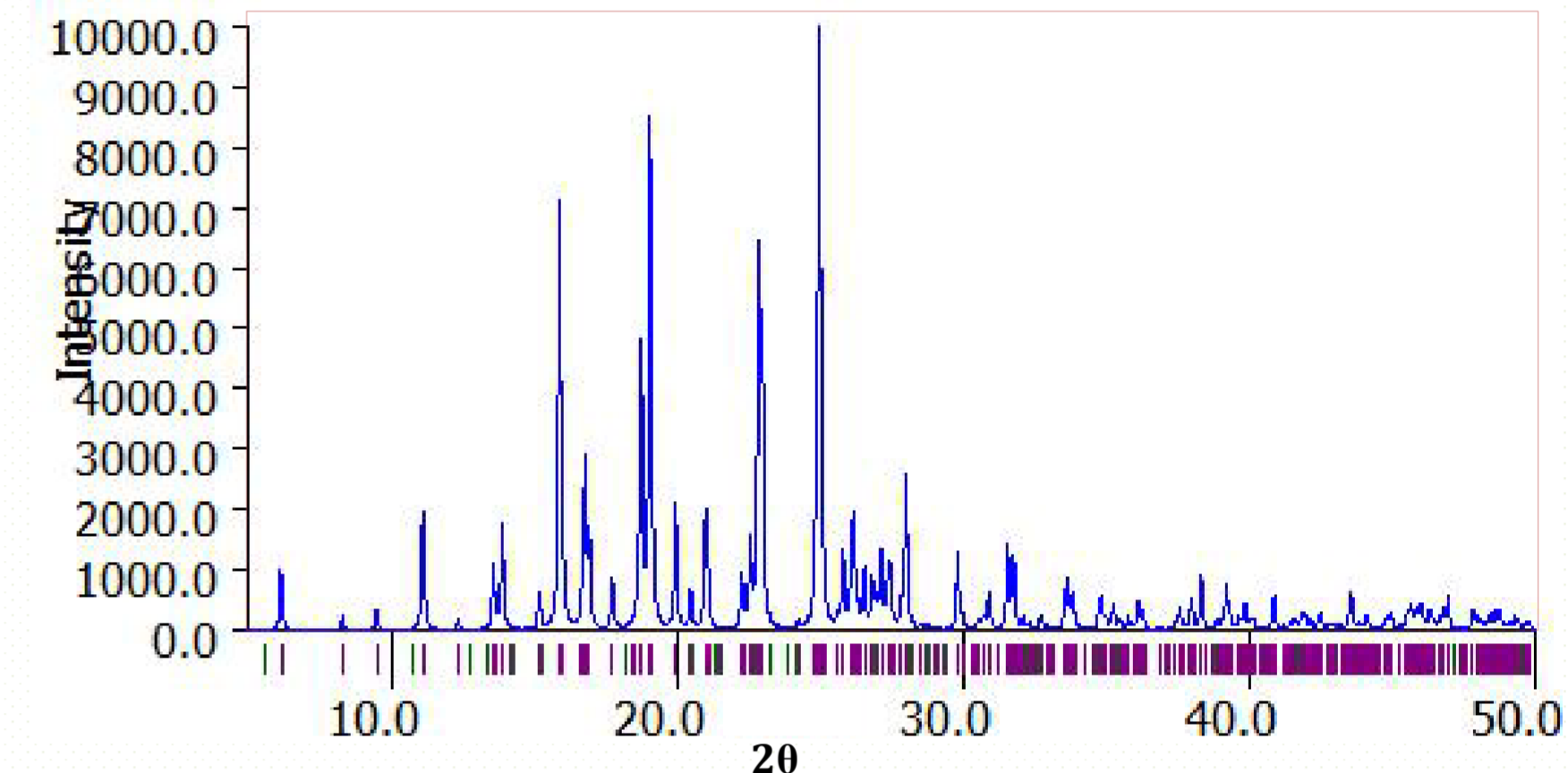

Dyfraktogramy proszkowe leków zawierających IX formę (Aripiprazole Stada) lub amorficzną (Explemed Egis) formę **AR**. Czerwonymi strzałkami zaznaczono charakterystyczne refleksy, umożliwiające identyfikację formy polimorficznej.

Teoretyczne dyfraktogramy proszkowe formy III i IX AR

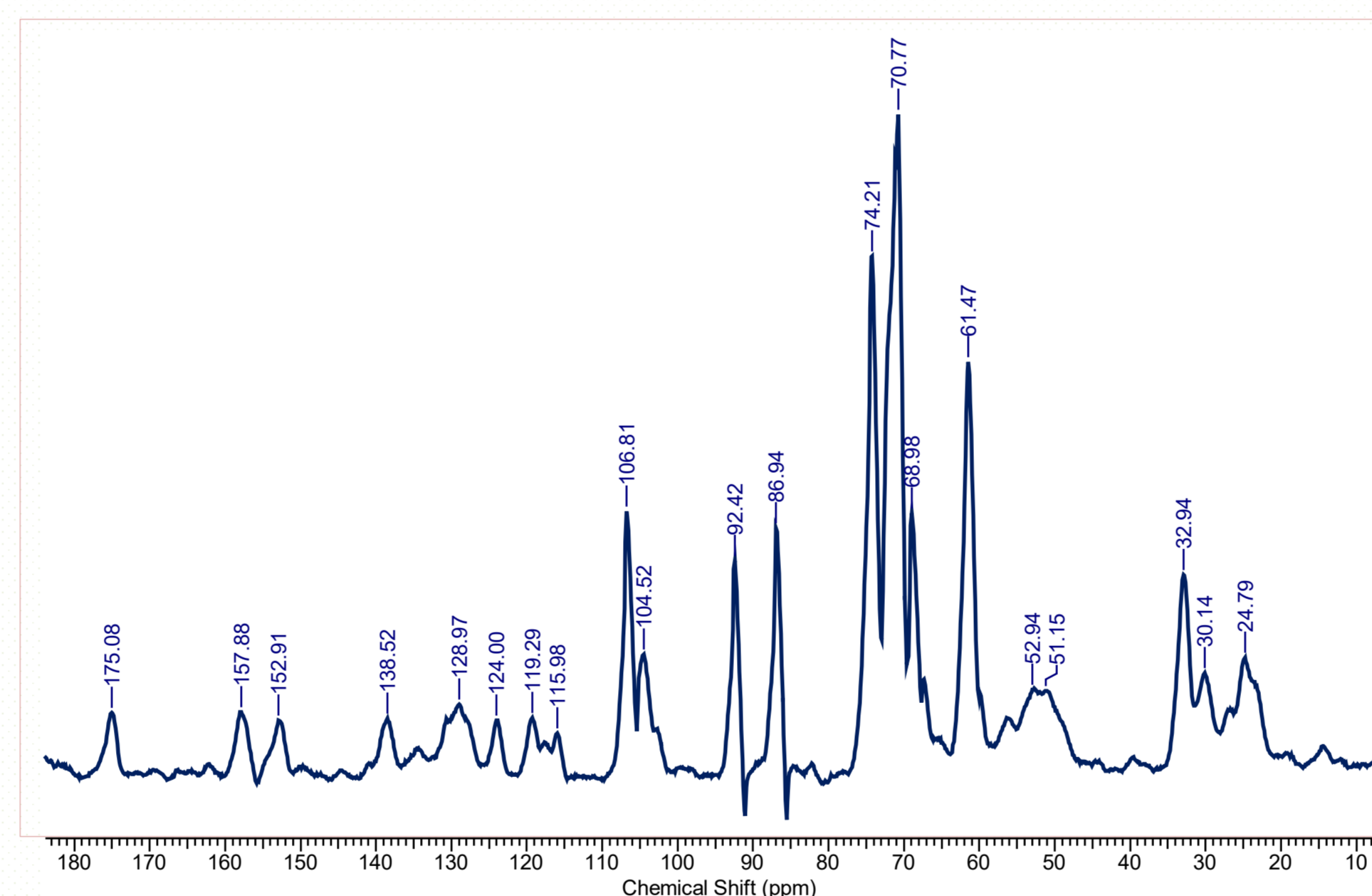

Teoretyczny dyfraktogram proszkowy formy III (obliczony w oparciu o refcode: MELFIT)

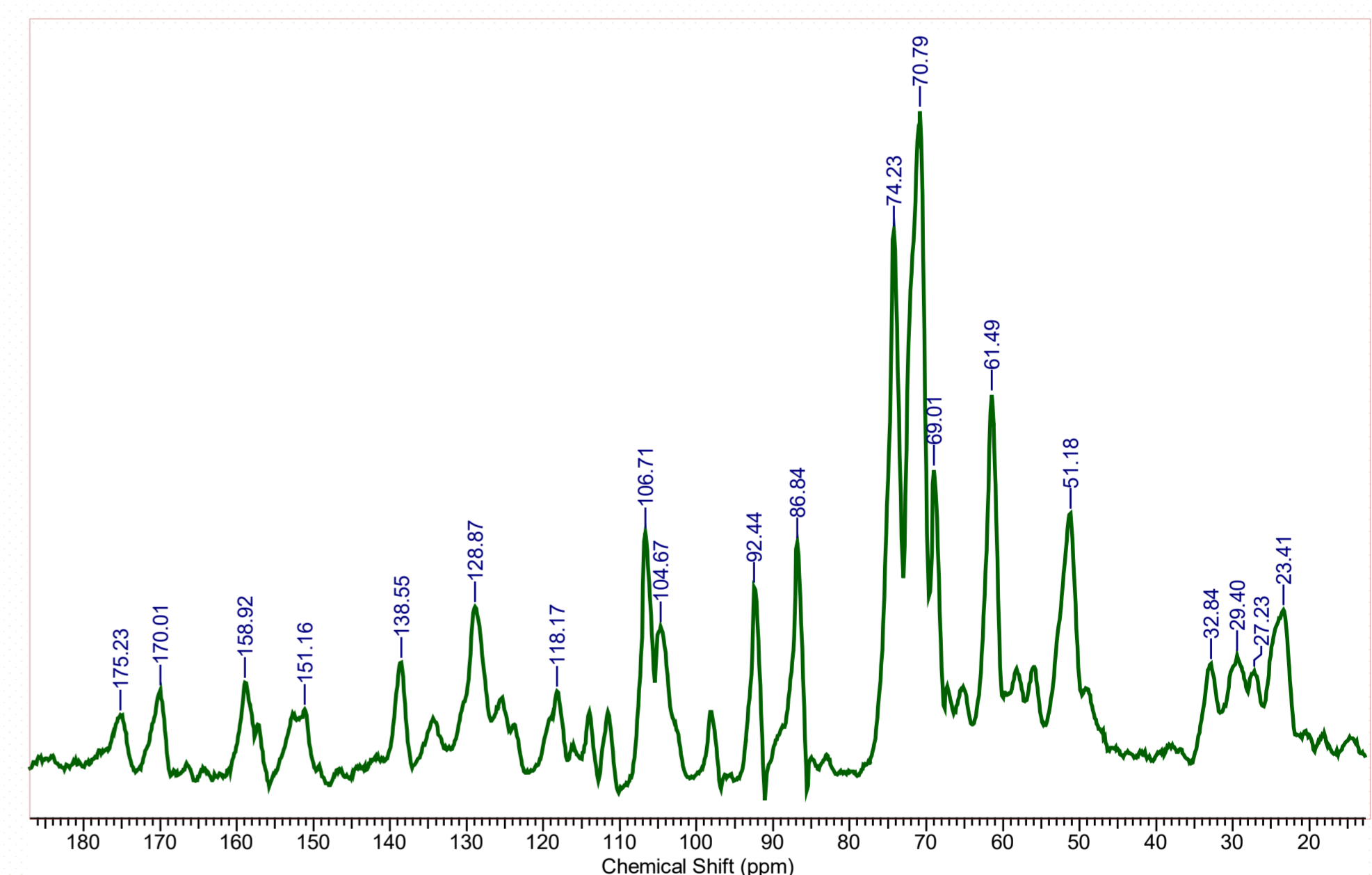

Teoretyczny dyfraktogram proszkowy formy IX (obliczony w oparciu o refcode: MELFIT19)

Widma ¹³C CP/MAS NMR dwóch z serii badanych preparatów leczniczych zawierających 15 mg AR

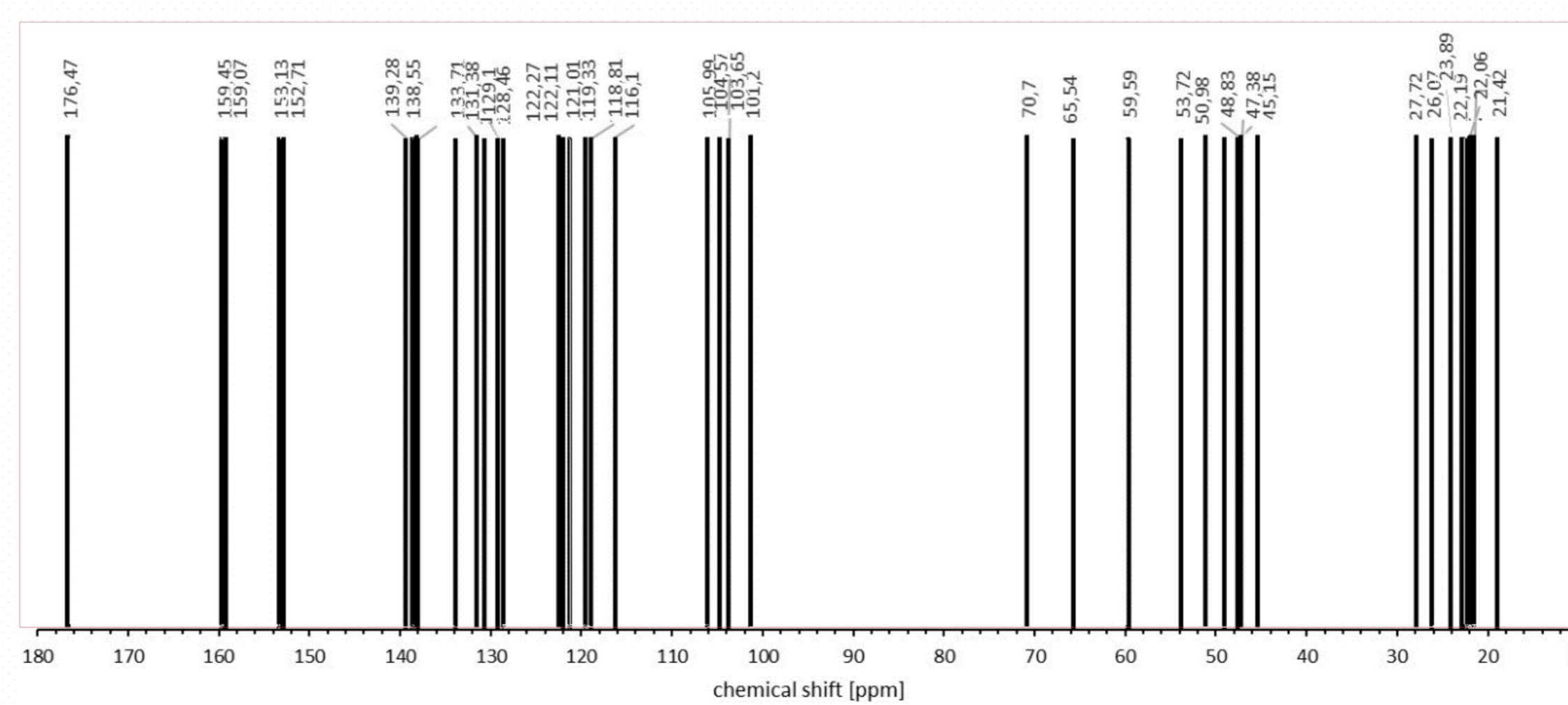

Widmo ¹³C CP/MAS NMR preparatu Aripilek firmy Lekam

Widmo ¹³C CP/MAS NMR preparatu dla preparatu Aripiprazole firmy Sandoz

Obliczenia teoretycznych przesunięć chemicznych ¹³C ssNMR

Teoretyczne przesunięcia chemiczne ¹³C ssNMR obliczone dla formy III **AR** (refcode: MELFIT)

Bibliografia

- [1] A. Sykuła et al. Polimorfizm - jego wpływ na substancje farmaceutyczne. Zeszyty Naukowe. Chemia Spożywcza i Biotechnologia, 2006, 70, 93-106.
- [2] G. Di Sciascio, M.A. Riva, Aripiprazole: from pharmacological profile to clinical use. Neuropsychiatric Disease and Treatment, 2015, 11, 2635-2647.
- [3] <https://www.ccdc.cam.ac.uk/> Internet, dostęp 04.10.2018 r.
- [4] C.F. Macrae et al. Mercury: visualization and analysis of crystal structures. Journal of Applied Crystallography, 2006, 39, 453-457.
- [5] S.J. Clark et al. First principles methods using CASTEP. Zeitschrift für Kristallographie - Crystalline Materials, 2005, 220, 567-570.